

"Westerheem": een tweemaandelijks orgaan van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (A.W.N.) met als afdelingen o.a. Vallei en Eemland, Zuid Veluwe en Oost Gelderland en West- en Middenbetuwe en Bommelerwaard.

J.C.

DE WEG NAAR RHENEN VANUIT HET OOSTEN

Het is bekend dat in vroeger tijd de vroegste bewoners van onze streek liever niet over "de bergen" trokken, maar de vlakke weg hielden. Ook een tocht door de "Nude" was geen sinecure. Tot in de negentiende eeuw was deze weg een deel van het jaar niet best begaanbaar, en als men dan "bereden" was, hetzij te paard, hetzij met de wagen of kar, waren hoogten een bezwaar. Men heeft daarom reeds vroeg de Grebbeberg links of rechts laten liggen, waarbij de trek langs de rivier, onder langs de heuvel, het meest gebruikt zal zijn. Rhenen naderend, kwam men dan in het zuiden van de stad en trok dan verder langs de Koningsweg of Via Regia, het tegenwoordige smalle straatje naar het stadscentrum: de Markt. Die Via Regia of Koningstraat draagt nu de naam van Weverstraat. Dit alles volgens Prof. van Iterson.

We dienen ons daarbij voor te stellen dat de vestingmuur er nog niet was en dat de weg die buiten de stad op de Via Regia aansloot, dus afgesloten is toen de stadsmuur er kwam. Dat die weg er later nog wel liep blijkt op de kaart van Jacob van Deventer. Deze cartograaf, die in opdracht van Alva de toenmalige nederlandse steden (om strategische redenen) in kaart bracht en dat voor die tijd op uitstekende en preciese wijze deed, trof blijkbaar die oostelijke weg nog aan. Op zijn kaart zien we, dat buiten de stad deze weg zich opsplijt in een gedeelte dat doorloopt tegen de muur, en een noordelijk deel dat op de nieuwe doorbraak van Bergpoort naar Westpoort loopt. Dit eerste stuk is verdwenen en zou nu liggen in "Buiten-omme", ongeveer in de huidige bloemkwekerij.

Op diezelfde kaart is goed te zien wat een smal vaarwater de Rijn toen nog was. Voorbij de stad wordt het water breder. Zo geeft het nader beschouwen van oude kaarten een boeiend stuk historie te zien, vooral als de kaart betrouwbaar is. Maar dan blijkt tevens, dat het ons bekende schilderij van de inname van Rhenen toch wel een sterk vertekende voorstelling van de toestand gaf.

J.C.